

DEBATT

På denne sida vil vi ha *korte* meningsytringer. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innlegg. De må undertegnes med fullt navn og adresse, eller eventuelt

med abonnentnummer. Vi trykker ikke anonyme. Ubrukte innlegg

6-timersdagen, et klassekrav!

I en artikkel 15.10. polemiserste jeg mot et syn på kravet om 6-timersdagen som kom til uttrykk i AKPs løpeseddel om dette hvor det etter mitt syn blei lagt ensidig vekt på kravet som kvinnekrav. Jeg hevdet bl.a.: «Grunnleggende sett er ikke kravet om nedkorting av arbeidstida et kvinnekrav...» I et motinnlegg 20.10. tar Magnhild Folkvord opp tråden og hevder at jeg har «stokka korta». Dette gir meg høve til å grunngi mitt syn, sjøl om en del av MF's synspunkter nok går på ei overskrift som Klassekampen var ansvarlig for, og ikke jeg.

Etter mitt syn er det nødvendig å spørre hvorfor kravet om nedkorting av arbeidstida har blitt reist i de siste 10 åra? Slike krav har blitt reist i de vesteuropeiske landa og i Amerika, ikke bare i Norge. Men hva er bakgrunnen for krava? Er det fordi «kvinnene i disse landa plutselig har funnet ut at det ville være rettferdig? Eller de gamle fordi de synes de har slitt nok? Eller de arbeidsløse — som naturlig nok synes det er urettferdig å være arbeidsløse? *Hva har skjedd med den økonomiske utviklingen i nettopp disse landa som gjør at det på forskjellige måter overalt blir reist krav om nedkorting av arbeidstida?*

Det bringer oss fra moralen til økonomien.

Grunnen til at kravet om nedkorting av arbeidstida har blitt reist på et utall forskjellige måter i alle disse landa, er at i disse landa har det samme skjedd: På fabrikkene har arbeidere blitt erstattet med «høyt teknologi» i økende tempo. Fabrikkene produserer like mye el-

ler mer, *men med færre og færre arbeidere*. Mindre utbetales i lønn, men resultatet i bedriftene har totalt sett vært minst like store som tidligere eller økt, i samme takt som produksjonen. Eierinntektene har med andre ord økt i samme trad som arbeiderne har mistet arbeide. Dette har skjedd overalt, i fabrikker som i øvrige bedrifter. *Det foreligger altså en drastisk merverdiøkning i samfunnet som følge av den prosessen som skaper arbeidsløsheten.*

Fordi dette er det virkelige grunnlaget må det også trekkes fram i vår analyse når vi stiller krav. En helt vesentlig del av mobiliseringen rundt kravet må være å bevisstgjøre arbeiderklassen om den virkelige sammenhengen. Vi stiller ikke 6-timerskravet fordi det er mest «rettferdig» for kvinnene, men fordi 6-timerskravet er det kravet som mest direkte går på den mekanismen som har skapt arbeidsløsheten: mindre jobber — javel, da krever vi at det som er igjen skal deles med de som fikk sparken *uten at arbeidsgiverne tjener på det*. Altså med full lønnskompensasjon.

Kvinnene må reise saken som kvinnekrav, de arbeidsløse må reise det som middel til å redusere ledighet. Arbeiderklassen må reise det fordi den er blitt sterkere utbyttet ved nøyaktig den samme prosessen som har skapt såvel teknologirikkdommen som arbeidsløsheten.

I stedet sier sosialdemokratiske kvinner i kvinnebevegelsen: Vi må få 6-timersdag fordi det er så *rettferdig for kvinnene*. Arbeidsgiverne svarer: Ja, i og for seg er vi enige i at det vil-

le være rettferdig, men vi har ikke råd. Så sier de sosialdemokratiske kvinnene: Ja, men det behøver ikke å koste noe, vi vil ikke nødvendigvis kreve lønnskompensasjon!

Slik står det nå. Etter mitt syn kjører disse sosialdemokratiske kvinnene kravet om arbeidstidsforkortelsen rett ut i grøfta. Vårt utgangspunkt må være å kreve at den *allerede skapte merverdien skal brukes til nedkorting av arbeidstida!*

Men et slikt utgangspunkt inntar verken MF i sitt innlegg eller AKP i sin løpeseddel. Deres utgangspunkt er *rettferdighet overfor kvinnene*. Dermed blir begrunnelsen sosialdemokratisk, fordi den ikke viser til den allerede skapte merverdien.

All ære til de kvinnene som nå har klart å reise denne saken som en kampsak for kvinnene. Nå er det viktig at den ikke blir bare det, men at klubber og fagforeninger reiser saka på nytt som en klassesak. De eneste som nå tjener på at kravet forblir bare et kvinnekrav, er borgerskapet — og ledelsen i LO.

Hvordan 6-timersdagen vil virke på kvinnenes situasjon og på arbeidsløsheten er sjølsagt helt avhengig av *hvordan* kravet blir gjennomført. Det er lett å peke på gunstige muligheter for begge. Uten lønnskompensasjon kan 6-timersdagen bli en boomerang: øket innsats for å holde «produktiviteten», men med drastisk overtidsøkning for å få ut de samme kronene.

Uansett — det blir et kampspørsmål.

Lars Borgersrud